

İş artışlarına dayalı olarak verilecek süre uzatımlarında yüklenicinin 20 gün içerisinde başvurmuş olması şartı aranmadan süre uzatımı verilmesi gerekir (Sayıştay Kararlı)

İş Artışları Sebebiyle Verilecek Süre Uzatımı

Kamu İhale Sözleşme Kanunu iş artışlarını asıl işe ilişkin koşullar çerçevesinde yapma yükümlülüğü getirmişken, aynı zamanda bu işlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli sürenin de yükleniciye verilmesi gerektiğini “süre hariç” ifadesiyle ortaya koymuştur.

Genel olarak işin sözleşmeyle belirtilen zamanda tamamlanması gerekirken, yükleniciyle ilgisi olmayan çeşitli sebeplerle ek zaman gerekebilmektedir. Verilebilecek süre uzatımlarını; zorlayıcı sebepler, işsahibi idareden kaynaklanan nedenler ya da ilave iş gerektiren iş artışları olarak sayılabilir.

Bu üç halde yüklenicinin kusurundan kaynaklanmayan sebeplerdir. Ancak yükleniciyle ilgisi olan bir durum için süre uzatımı verilmesi mümkün değildir

YİĞŞ m.29’a göre, “öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olduğu hallerde ilave işin gerektirdiği ek

süre yükleniciye verilir.” Verilecek ek sürenin meydana gelen iş artışı oranıyla işin sözleşmede kararlaştırılan toplam süresinin mukayesesi suretiyle mi belirleneceği ya da sözleşmede belirtilen süreden ayrı mı hesaplanacağı noktasında tereddütler yaşandığı görülmüştür.

Bu hususta yapılacak uygulamaya ilişkin olarak sözleşme ve şartnamelerde açık bir düzenleme de bulunmamakla birlikte, iş artışı dolayısıyla ilave edilecek zaman sözleşmede belirtilen süreye oranlanarak hesaplanmasının esas olarak değerlendirilmesi, yapılacak işin niteliği açısından verilecek sürenin yeterli olup olmayacağı dikkate alınmalıdır.

Öte yandan YİĞŞ m.29 a göre “ilave işin gerektirdiği ilave ek süre” ifadesi dayanak niteliğindedir. Bu konuda Sayıştay 7’nci Dairesinin

1/7/1993 tarih ve 7382 sayılı kararı şu şekildedir, “ilave keşif için öngörülen ek süre verilirken, çalışılmayan dönemin atlandığı ve ayrıca ilave işlerin yükleniciye tebliğ tarihinden itibaren verildiği, ilave işlere ilişkin verilecek sürenin hesaplanmasıyla ilgili olarak sözleşme ve eklerinde bağlayıcı bir yöntem getirilmediği ve bunun bağımsız olarak hesaplanmasının mümkün olduğu şeklindeki iddialar hakkaniyete uygun görülmüş ve bu çerçevede yapılan hesaplamalara itibar edilmiştir.”

İş artışlarına dayalı olarak verilecek süre uzatımlarında yüklenicinin yirmi gün içerisinde başvurmuş olması şartı aranmadan süre uzatımı verilmesi gerekir. Çünkü iş artışına neden olan uygulamalar idarenin talep ve bilgisi dahilinde gerçekleştirilmekte, artışa konu işler yüklenici tarafından ancak idarenin talimat vermesi halinde yapılabilmektedir.

Dolayısıyla iş artışı ve buna dayalı süre ihtiyacı idareden kaynaklı sebepler kapsamında değerlendirilmelidir.

İş artışına dayalı süre uzatımında bir diğer husus ise, iş artışı nedeniyle verilecek ilave sürenin hangi tarihte

ekleneceğidir. Öncelikle ifade etmek gerekirse ilave iş kapsamındaki işlerin tespiti ve yükleniciye yaptırılması konusundaki karar alma yetkisi tümüyle idareye aittir. İdarenin iş artışlarını belirlemesi, işin süresi bitmeden ilave iş kapsamındaki işleri de yapması konusunda yükleniciye tebligatta bulunması halinde, iş artışı nedeniyle verilecek ek süre iş bitim tarihine eklenecektir.

İdarenin zorunlu sebeplerle söz konusu işlemleri geciktirmesi ve ilave iş kapsamındaki işlerin yapılması konusundaki tebligatı iş bitim tarihinden sonra yapabilmesi durumunda ise iş bitim tarihi ile yükleniciye yapılan tebligat arasında bir boşluk söz konusu olacağından verilecek ilave süre bu tebligatın yapıldığı tarihe eklenmelidir

Şartname ve tip sözleşmede açıklık olmamakla birlikte, ilave işler süresinin asıl iş süresinden bağımsız olarak değerlendirilmesi daha hakkaniyetli olacaktır. Özellikle ilave işlerin yapımına iş süresinin sonlarına doğru karar verilmesi halinde bu yöntem oldukça hakkaniyetlidir. Ancak, ilave işlerin yapımına daha erken karar verilmesi halinde iş artış oranıyla asıl işe ait sözleşme süresinin mukayese edilmesinden bulunacak sürenin ek süre olarak verilmesinde bir sakınca yoktur.

Çünkü yükleniciden iş programlarıyla belirlenen aylık/yıllık ödenek miktarlarından fazlasını harcamasını beklemek veya zorlamak mümkün olmadığından, iş artışlarından dolayı, verilecek ek süreler iş sonuna eklenir. Bu konudaki süre uzatım talepleri ilave işlerin durumuna, zorluğuna, yapılabilirlik süresine, iklim şartlarına, esas işin bitirilme tarihine ve içinde bulunulan diğer şartlara göre değerlendirilmesi gerekir.

İş artışları sonuç itibarıyla parasal bir değere tekabül eder. İlave işlerin teknik özellikleri ve yapılabilirlik süresi gibi

önemli kriterler dikkate alınmaksızın sadece parasal kritere bağlı süre uzatımları hakkaniyetli olmayabilecektir.

Örneğin, sadece 1000 m² alçı sıva yapılması öngörülen bir onarım işinde, iş devam ederken zorunlu sebeple aynı teknik şartnameye tabi olarak 100 m² daha ilave alçı sıva imalatı yapılması gerekiyorsa, bunun için asıl işin %10'u kadar süre verilmesi yeterlidir.

Çünkü ilave işin teknik özelliği ve yapım şartları değişmemiştir. Fakat projesinde olmayan, temininde daha fazla zaman ve güçlük

gerektiren, sipariş esasına göre üretilen, ilave işin teknik özelliklerinin asıl işten farklı olan veya ithalata dayalı bir ilave iş mevzubahis ise, işin yapılabilirlik süresi ön plana çıkmalıdır